

Kulturen for bruk av legemidler og kosttilskudd blant utøvere i norsk topphåndball

Vibitha Sivasambu¹, Astrid Gjelstad^{1,2}, Fredrik Lauritzen², Ingunn Björnsdóttir¹

¹Universitetet i Oslo, ²AntiDoping Norge

Bakgrunn: Legemiddelbruken i idretten har fått økende oppmerksomhet på grunn av den hyppige bruken for å behandle skader, kurere sykdommer og for å oppnå et konkurransefortrinn. Flere undersøkelser tyder på at det er utfordringer knyttet til utøvernes legemiddelbruk, spesielt i enkelte idretter. Kartlegging av dopingkontrollskjemaer i Norge har blant annet vist et høyere forbruk av smertestillende legemidler i håndball. Hensikt: Målet for oppgaven var å utvikle en bedre forståelse av kulturen for legemiddel- og kosttilskuddbruk blant toppidrettsutøvere i håndball. Det var blant annet hensiktsmessig å kartlegge kulturen i håndballmiljøet med tanke på faktorer som oppmuntrer til bruk av smertestillende legemidler på en måte som ikke er medisinsk nødvendig.

Metode: Det ble benyttet kvalitativ metode til datainnsamlingen. Gjennom fire fokusgruppeintervju med totalt 22 deltakere (12 menn, 10 kvinner), ble datamaterialet hentet inn. Håndballutøverne som deltok i studien tilhørte lag fra eliteserien i norsk håndball (Rema 1000-ligaen). Videre ble systematisk tekstkondensering brukt for å analysere datamaterialet.

Resultat: Hovedfunnene i oppgaven ble presentert i seks hovedkategorier, med tilhørende subkategorier. De seks hovedkategoriene var «Smerter og smertestillende», «Relasjon til støtteapparatet», «Holdninger til legemidler», «Påvirkning av idrettens egenart», «Kosttilskudd» og «Dopingproblematikk». Fokusgruppeintervjuene fikk frem at det er en hyppig og langvarig bruk av smertestillende legemidler blant utøverne. I tillegg er legemidlene brukt profylaktisk for å kunne gjennomføre kamp og trening. Håndballutøverne begrunner bruken med skadeforekomsten i idretten og et betydelig prestasjonspress. Funnen tyder på at positive holdninger til smertestillende legemidler og en sterkt implementert risikokultur også påvirker legemiddelbruken til utøverne.

Konklusjon: Studien belyser hvordan bruken av smertestillende legemidler blant håndballutøvere er påvirket av kulturelle faktorer. Videre forskning bør inkludere det medisinske støtteapparatet og trenere for å utvikle en bedre forståelse av kulturen for bruk av smertestillende legemidler blant håndballutøverne.